

Specializuoti teismai - Austrija

Šiame skyriuje pateikiama informacija apie Austrijos teismų specialiąją jurisdikciją civilinių ir baudžiamųjų bylų srityse.

Specializuoti teismai

Iš esmės kiekvienas teismas nagrinėja visų rūšių teisinius klausimus.

Didžiausiose Austrijos miestuose tam tikri teismai yra specializuoti:

- 5 specializuoti teismai, veikiantys Vienoje, nagrinėja civilines bylas, baudžiamąsias bylas, komercines bylas [du teismai], darbo ir socialinės apsaugos bylas,
- 2 specializuoti teismai, veikiantys Grace, nagrinėja baudžiamąsias bylas ir visas kitas bylas.

Darbo ginčų bylos – Darbo ginčų ir socialinių teismų įstatymo (*Arbeits- und Sozialgerichtsgesetz – ASGG*) 50 straipsnyje nurodyti su darbo santykiais susiję civiliniai ginčai, nagrinėjami savarankiškame procese. Jis atitinka specialiomis taisyklėmis papildytą civilinį procesą.

Darbo ginčų bylas pirmąją instanciją sprendžia žemių teismai (*Landesgericht*) (Vienoje – Darbo ginčų ir socialinis teismas „Arbeits- und Sozialgerichtshof“), antrąją instanciją – aukštesnieji žemių teismai (*Oberlandesgericht*) ir paskutiniąją instanciją – Aukščiausiasis Teismas (*Oberster Gerichtshof*). Sprendimą priima senatai (*Senat*), kuriuos visose instancijose sudaro vienas arba keli profesionalūs teisėjai (*Berufsrichter*) ir po vieną laikinąjį prisiekusįjį teismo narį (*Laienrichter*) iš darbdavių ir darbuotojų.

Teismo sprendimo apskundimo procesas yra panašus kaip civiliniame procese, tačiau yra mažiau apskundimo apribojimų. Pavyzdžiui, darbo teisės bylose kasacija (*Revision*) Aukščiausiajam Teismui nepriklausomai nuo ginčo vertės ribų yra leistina visada, kai nagrinėjamas svarbus teisinis klausimas.

Komercinės bylos – Jurisdikcijos įstatymo (*Jurisdiktionsnorm*) 51 straipsnyje nurodyti civiliniai ginčai, kuriuose dalyvauja prekyautojas (verslininkas) – yra nagrinėjamos (pagal tam tikras specialias taisykles) civiliniame procese. Komercinėse bylose, kuriuose sprendžia **senatai** (*Senat*), nagrinėjime **pirmąją** ir **antrąją instanciją** (tačiau ne Aukščiausiajame Teisme) dalyvauja **laikinasis prisiekęs teismo narys** (*Laienrichter*), prekyautojo atstovas.

Ypatingajame procese ne ginčo tvarka yra sprendžiami tokie privatinės teisės klausimai, kurie dėl savo specifikos yra priskiriami būtent šiai (į savanorišką teisingumą panašiai) proceso rūšiai (dažniausiai tai yra procesai dėl teisinio tam tikrų klausimų sureguliojimo, rūpybos arba procesai, kuriuose netipiniu būdu susiduria dvi skirtingų interesų šalys).

Bylas ne ginčo teise pirmąją instanciją dažniausiai sprendžia apylinkių teismai (*Bezirksgericht*), antrąją instanciją – žemių teismai (*Landesgericht*) ir paskutiniąją instanciją – Aukščiausiasis Teismas (*Oberster Gerichtshof*). Paprastai ne ginčo procese pirmąją instanciją sprendžia arba vienas teisėjas (*Einzelrichter*), arba teisėsaugos pareigūnas (*Rechtspfleger*) (itin gerai profesionaliai pasirengęs teismo pareigūnas), antrąją ir trečiąją instanciją – senatai iš trijų arba penkių profesionalių teisėjų.

Ne ginčo teise priimta teismo sprendimo apskundimo tvarka taip pat panaši kaip civiliniame procese. Tačiau dėl šio proceso specifikos yra mažiau apskundimo apribojimų. Be to, tam tikrais atvejais nagrinėjant bylą antrąją instanciją leidžiama papildyti pirmojoje instancijoje pateiktus argumentus ir pareiškimus.

Dėl šio proceso nagrinėjamų klausimų įvairovės tam tikrose bylose dažnai yra taikomos specialiosios nuostatos, nukrypstančios nuo įprastinių.

Administraciniai teismai

Nuo 2014 m. sausio 1 d. administracines bylas visomis instancijomis nagrinėja atitinkami administraciniai teismai. Administracinių institucijų priimti aktai gali būti ginčijami pateikiant skundą (*Beschwerde*) administraciniam teismui (federaliniam arba žemės). Tam tikrais atvejais administracinio teismo (jis bylą sprendžia pats) sprendimas gali būti skundžiamas Aukščiausiajam administraciniam teismui (*Verwaltungsgerichtshof*).

Kiti specializuoti teismai

Specialus statusas

„Viešosios teisės teisingumo teismai“, t. y. Konstitucinis Teismas ir Aukščiausiasis administracinis teismas, Austrijos teismų sistemoje turi specialų statusą. Nors jie yra nepriklausomi teismai, kaip ir 2014 m. sausio 1 d. įsteigti administraciniai teismai, jie yra atskirti nuo Teisingumo ministerijos ir turi organizacinį savarankiškumą. Konstitucinis teismas ir Aukščiausiasis administracinis teismas yra Vienoje, o jų jurisdikcija apima visą šalies teritoriją.

Jų funkcijos yra kitokios nei bendrosios kompetencijos teismų, jie nepriima sprendimų civilinėse ir baudžiamosiose bylose (net ir kaip apeliaciniai teismai) ir jų kompetencijos sritis yra viešoji teisė. Tačiau nuo 2015 m. sausio 1 d., esant tam tikroms sąlygoms, bendrosios kompetencijos teisme išspręstos bylos šalys galės pateikti Konstituciniam Teismui prašymą panaikinti įstatymą ar kitą teisės aktą.

Konstitucinis Teismas

Pagrindinis Konstitucinio Teismo uždavinys – patikrinti atitiktį Konstitucijai ir pagrindinėms teisėms. Į Konstitucinį Teismą kreipiamasi, kai norima nustatyti, ar Konstituciją atitinka:

- federaliniai ir provincijos įstatymai,
- administracinių institucijų priimti potvarkiai,
- aukščiausiaja instancija priimtų administracinių institucijų dekretai.

Prireikus Teismas gali juos panaikinti.

Kitaip nei kitų teismų, Konstitucinio Teismo teisėjai pareigas eina visuomeniniais, o ne profesiniais pagrindais. Teismo nariai yra neprikaištingos reputacijos asmenys, sėkmingai baigę teisinę karjerą eidami kitas pareigas. Dauguma Konstitucinio Teismo teisėjų eidami savo pareigas dirba ne visą darbo laiką ir gali dirbti ankstesnėje darbovietėje (pvz., kaip teisėjai arba universiteto profesoriai, tačiau jie negali dirbti valstybės tarnautojais, kurie turi būti atleidžiami nuo jų oficialių pareigų). Konstitucinis Teismas kviečiamas tik į sesijas, kurios paprastai vyksta 4 kartus per metus.

Aukščiausiasis administracinis teismas

Aukščiausiojo administracinio teismo kompetencija apima **visų administracinių institucijų aktų teisėtumo kontrolę**, išskyrus potvarkius, kurių teisėtumą tikrinti ir kuriuos panaikinti gali tik Konstitucinis Teismas. Visų pirma Aukščiausiasis administracinis teismas nagrinėja skundus dėl administracinių teismų priimtų sprendimų dėl administracinio akto neteisėtumo.

Teisinių duomenų bazės

[Austrijos teisingumo](#) svetainėje pateikiama bendro pobūdžio informacija apie Austrijos teismų sistemą.

Ar teisinių duomenų bazėmis galima naudotis nemokamai?

Taip.

Susijusios nuorodos

[Teismų jurisdikcija. Austrija](#)

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos valstybės narės. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Europos Komisija nepriima jokios atsakomybės ar teisinių įsipareigojimų už šiame dokumente pateiktą ar nurodomą informaciją ar duomenis. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Paskutinis naujinimas: 25/04/2017